



ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011, тел./факс (044) 239-76-40

E-mail: inform@drs.gov.ua, Сайт: www.drs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 39582357

від _____ № _____ на № _____ від _____ 20__ р.

РІШЕННЯ

про відмову в погодженні проекту регуляторного акта

Державна регуляторна служба України (далі – ДРС) відповідно до Закону України від 11.09.2003 р. № 1160-IV «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон № 1160) повторно розглянула проект Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (далі – проект Закону), разом з додатками, поданий листами Міністерства економіки України (далі – Мінекономіки) від 21.07.2021 № 4709-02/37909-03 та 17.09.2021 № 4709-02/45965-03.

За результатами проведеного аналізу проекту Закону та доопрацьованого аналізу його регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону № 1160, ДРС

встановила:

у поданих документах пропонується затвердити проект Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», внести зміни до Законів України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про відпустки» «Про Національну поліцію», якими пропонується визначити правовий статус державної інспекції праці, права та обов'язки інспекторів праці, форми здійснення контролю, підстави та порядок проведення інспекційних відвідувань та інші питання функціонування системи державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства про працю, а також систему винагород та відповідальності інспекторів праці, що дозволить підвищити інституційну спроможність Державної служби України з питань праці виконувати покладені на неї повноваження.

Також проектом Закону передбачається визнати таким, що втратив чинність Закон України «Про охорону праці».

Окрім цього, підпунктом б) пункту 3 розділу IX проекту Закону передбачено викладення у новій редакції глави XVIII «Державний нагляд (контроль) за дотриманням законодавства про працю» Кодексу законів про працю України, яким пропонується встановити права та обов'язки інспекторів



АСУД "ДОК ПРОФ З"

РІШЕННЯ № 486 від 06.10.2021
Кучер Олексій Володимирович
КЕП Кучер Олексій Володимирович
58E2D9E7F900307B040000003BF53000408B8E00

РІШЕННЯ № 486 від 06.10.2021



праці, форми здійснення контролю, підстави та порядок проведення інспекційних відвідувань та інші питання функціонування системи державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства про працю, а також систему винагород та відповідальності інспекторів праці.

Звертаємо увагу, що ДРС відповідно до Закону № 1160 були розглянуті *аналогічні* редакції проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо порядку державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства про працю», надані листами Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 16.12.2020 № 4706-02/74377-03, від 23.03.2021 № 4706-02/17856-03, проекту Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», наданий листом Міністерства економіки України від 03.02.2021 № 4709-02/6610-03, стосовно яких були прийняті рішення про відмову в погодженні проектів регуляторних актів від 09.02.2021 № 76, від 26.04.2021 № 219 та від 04.03.2021 № 121 (далі – Рішення № 121).

Зазначаємо, що проект Закону не може бути погоджений ДРС у наданій редакції у зв'язку із наступним.

До ДРС листом від Мінекономіки від 03.09.2021 № 4706-06/44077-03 надійшов для погодження проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю», у якому пунктом 1 передбачається внесення змін до статті 4, глави XVIII Кодексу законів про працю України, а також внесення змін до статті 2 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» щодо виключення сфери правового регулювання в частині здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення. Аналогічні норми містить й пункт 4 розділу VIII «Прикінцевих положень» проекту Закону.

З метою уникнення дублювання однакових за змістом положень, проект Закону має бути узгодженим з проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю», а також враховуючи те, що у майбутньому вищезазначені законопроекти матимуть однакову юридичну силу, таке дублювання є неприпустимим.

Проектом Закону пропонується запровадити 4 нових види ліцензування господарської діяльності з:

- проведення гігієнічних досліджень умов праці;
- проведення технічного огляду робочого обладнання підвищеної небезпеки;
- проведення експертизи щодо спроможності роботодавця забезпечити безпечне виконання робіт підвищеної небезпеки (на сьогодні діяльність здійснюється на підставі декларації);
- проведення навчання з питань безпеки та здоров'я працівників (на сьогодні діяльність здійснюється на підставі декларації).

Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності»



встановлено, що ліцензування застосовується лише до такого виду господарської діяльності, провадження якого становить загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави, і лише у разі недостатності інших засобів державного регулювання.

Запровадження нових видів ліцензування суперечить політиці Уряду щодо спрощення та оптимізації засобів адміністративного регулювання бізнесу, зменшення тиску на суб'єктів господарювання та дерегуляції.

Позиція ДРС полягає в необхідності скорочення ліцензування окремих видів господарської діяльності у разі наявності дублювання інших засобів державного регулювання або неефективності такого регулювання.

Крім того у Пояснювальній записці до проекту Закону відсутнє обґрунтування щодо запровадження розробником ліцензування зазначених вище видів господарської діяльності.

Також проектом Закону передбачається виконання робіт підвищеної небезпеки лише за наявності дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки або чинного договору додаткового страхування життя і здоров'я працівників, які виконують такі роботи, а використання робочого обладнання підвищеної небезпеки, - за умови його повідомної реєстрації.

При цьому термін «повідомна реєстрація» проектом Закону не визначено.

Разом з тим, вважаємо, що в розумінні Закону України «Про адміністративні послуги» *реєстрація робочого обладнання підвищеної небезпеки* має ознаки адміністративної послуги.

Слід звернути увагу, що діюча редакція Закону України «Про охорону праці» передбачає можливість *набуття права* на виконання робіт підвищеної небезпеки та експлуатації (застосування) машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки *на підставі декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з охорони праці.*

Однак, в проекті Закону відсутні норми щодо виконання робіт підвищеної небезпеки та експлуатації механізмів підвищеної небезпеки (використання робочого обладнання - нове у проекті Закону) шляхом подання декларації.

Окремо зазначаємо, що на сьогодні в Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до законодавчих актів України щодо дозвільної системи у сфері господарської діяльності та спрощення доступу на ринки» (реєстр. № 4219 від 15.10.2020), яким пропонується дозвільні процедури щодо одержання права суб'єктами господарювання на виконання робіт підвищеної небезпеки замінити на декларативний принцип.

Таким чином можна зробити висновок щодо необґрунтованого посилення державного регулювання у сфері охорони праці у проекті Закону.

Також пунктом 1 частини дев'ятої статті 261 визначено, що державні інспектори праці за умови пред'явлення службового посвідчення мають право у ході проведення інспекційного відвідування безперешкодно, без попереднього повідомлення о будь-якій годині доби відвідувати будь-які робочі місця (зони),



а також проходити до будь-яких виробничих, службових та адміністративних приміщень, в яких використовується наймана праця.

Слід зазначити, що частиною першою статті 12 Конвенції Міжнародної організації праці № 81 1947 року про інспекцію праці у промисловості й торгівлі (далі – Конвенція № 81) визначені права інспекторів праці, які забезпечені відповідними документами, що засвідчують їхні повноваження.

Водночас частиною сьомою статті 266 проекту Закону встановлено, що під час проведення інспекційного відвідування державний інспектор праці повинен пред'явити об'єкту відвідування або уповноваженій ним посадовій особі своє службове посвідчення та надати копію направлення на проведення інспекційного відвідування.

Таким чином у розумінні статті 12 Конвенції № 81 з урахуванням норм статті 266 проекту Закону відповідними документами, що засвідчують повноваження інспекторів праці є не тільки службове посвідчення, але й копія направлення на проведення інспекційного відвідування.

Також підпунктом 25 частини першої статті 1 проекту Закону визначено, що працівниця, яка годує грудьми, для визначення такого статусу повинна поінформувала свого роботодавця про свій стан шляхом надання відповідного підтверджуючого документу.

У теперішній час діючим законодавством не встановлено документ, що є підтверджуючим щодо факту грудного відгодовування.

Підпунктом 28 частини першої статті 1 проекту Закону визначено, що професійне захворювання – захворювання (отруєння), причиною якого виключно або переважно став вплив на працівника небезпечних та/або шкідливих професійних факторів, пов'язаних з роботою.

У Рішенні № 121 була пропозиція «отруєння» замінити на «будь-яке захворювання, отримане в результаті впливу небезпечних та/або шкідливих професійних факторів, що виникають у зв'язку з трудовою діяльністю».

З метою спрощення формулювань та однозначності трактування визначених норм регуляторного акта особами, які повинні їх впроваджувати, пропонуємо слово «(отруєння)» замінити на словосполучення «(в тому числі отруєння).

Частиною сьомою статті 15 проекту Закону визначено, що «Під час виконання зазначених функцій уповноважені з безпеки та здоров'я працівників незалежно від способу їх визначення та/або їх персонал, повинен мати цілковиту професійну незалежність від роботодавців, працівників та їх представників».

Водночас підпунктом 27 частини першої статті 1 проекту Закону поняття «представники працівників» визначається як особи, обрані чи призначені відповідно до законодавства або усталеної практики, на яких покладено спеціальні функції щодо представлення інтересів та захисту прав працівників з питань їх безпеки та здоров'я на роботі, зокрема: представники професійних спілок з питань безпеки та здоров'я працівників, у разі їх відсутності - особи, визначені іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом або вільно обрані і уповноважені трудовим колективом.



Таким чином представником працівників може бути найманий працівник даного трудового колективу. Враховуючи характер трудових відносин найманий працівник не може мати цілковиту професійну незалежність від роботодавця.

З огляду на вищевикладене, пропонуємо виключити слово «цілковиту», а речення доповнити словами «з питань, що стосуються виконання функцій щодо представлення інтересів та захисту прав працівників з питань їх безпеки та здоров'я на роботі».

Підсумовуючи вищезазначене, проект Закону порушує основні принципи державної регуляторної політики, визначені вимогами статті 4 Закону № 1160, а саме: доцільності, адекватності, ефективності, збалансованості; не відповідає вимогам статті 5 цього Закону в частині недопущення прийняття регуляторних актів, які не узгоджуються з діючими регуляторними актами, а також суперечить вимогами статті 8 цього Закону в частині підготовки АРВ з урахуванням вимог Методики проведення аналізу регуляторного впливу, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (зі змінами).

Звертаємо увагу на те, що до листа Мінекономіки від 21.07.2021 № 4709-02/37909-03 додається відповідь Акціонерному товариству «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України». Однак, у зазначеній відповіді Мінекономіки висловило лише думку з приводу запропонованих зауважень, але про остаточне прийняття рішення щодо їх відхилення у зазначеній відповіді Мінекономіки не йдеться.

Ураховуючи вищенаведене, керуючись частиною четвертою статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

відмовити в погодженні проекту Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі».

**Голова Державної
регуляторної служби України**

Олексій КУЧЕР

